

<http://dx.doi.org/10.16926/sit.2023.01.09>

Renata URBAN*

<https://orcid.org/0000-0001-7970-8076>

[rec.] Maciej Łuczak, Tomasz Jurek, *Medaliści olimpijscy Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu w latach 1950–2020*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, Poznań 2021, ss. 106

Jak cytować [how to cite]: Urban R., [rec.] *Maciej Łuczak, Tomasz Jurek, Medaliści olimpijscy Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu w latach 1950–2020, Wydawnictwo Naukowe Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu, Poznań 2021, ss. 106*, „Sport i Turystyka. Środkowoeuropejskie Czasopismo Naukowe” 2023, t. 6, nr 1, s. 165–168.

Zainicjowane w końcu XIX wieku, a rozwinięte w XX wieku igrzyska olimpijskie, zarówno letnie, jak i zimowe, stały się w XXI wieku najważniejszą i największą na świecie imprezą sportową. Dla wielu sportowców już sam udział we współzawodnictwie olimpijskim stanowi cel sam w sobie – zgodnie z maksymą olimpijską, że: „[...] istotą rzeczy [igrzysk] jest nie wygrywanie i osiągnięcie triumfów, ale współzawodnictwo sumiennie i z honorem odbywane”¹ – a zdobycie medalu, zwłaszcza złotego medalu jest niewątpliwie upragnionym marzeniem

* dr hab., prof. US, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Kultury Fizycznej i Zdrowia, Instytut Nauk o Kulturze Fizycznej; e-mail: renata.urban@usz.edu.pl (autor korespondencyjny)

¹ W. Lipoński, *Uniwersalny i regionalny wymiar olimpizmu*, [w:] B. Woltmann, R. Urban (red.), *Ruch olimpijski na ziemi gorzowskiej*, Gorzów Wlkp. 2007, s. 23.

nie tylko sportowym, ale życiowym. Uczestnicy igrzysk olimpijskich, a w szczególności medaliści i mistrzowie olimpijscy stali się bohaterami zarówno społeczności lokalnych, jak i regionalnych, ale często są także autorytetami międzynarodowymi, jak choćby Siergiej Bubka, Michael Phelps, Usain Bolt i inni, stanowiącymi wzór do naśladowania dla wielu młodych sportowców.

Biorąc pod uwagę ogrom pracy wkładanej każdego dnia w trening sportowy, wysiłek fizyczny, niezliczoną liczbę osobistych wyrzeczeń podejmowanych przez sportowców, na wyjątkowe uznanie zasługuje fakt, że tak znacząca grupa sportowców przyjmuje na siebie kolejne wyzwanie, jakim jest ukończenie studiów wyższych i zdobycie tytułu zawodowego. W większości przypadków sportowcy decydują się na rozpoczęcie kształcenia na poziomie wyższym na kierunku studiów, który jest zgodny z ich zainteresowaniami sportowymi, czyli wychowaniu fizycznym, sporcie, fizjoterapii. Zdarzają się jednak odstępstwa od tej zasady, np. przewodniczący Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego, mistrz olimpijski w szermierce (1976 r.), Thomas Bach ukończył studia prawnicze i posiada stopień naukowy doktora obojga praw, a jego poprzednik Jacques Rogge (1942–2021), olimpijczyk, żeglarz, był chirurgiem ortopedą. Podobnie, wybitny polski szermierz, trzykrotny medalista olimpijski Wojciech Zabłocki (1930–2020) z wykształcenia był architektem i uzyskał tytuł naukowy profesora, a lekkoatleta olimpijczyk Stefan Lewandowski (1930–2007), nazywany „latającym doktorem”, specjalizował się w chirurgii ortopedycznej. Takich przykładów jest wiele. Zadziwiający jest zatem fakt, że powstało w Polsce tak mało opracowań, prezentujących sylwetki olimpijczyków czy medalistów olimpijskich jako absolwentów konkretnych uczelni wyższych. Takie prace spełniałyby z pewnością nie tylko funkcje edukacyjno-poznawcze, ale byłyby także promocją uczelni, miasta i środowiska. Z tego powodu inicjatywa, podjęta przez Autorów – prof. Macieja Łuczaka i prof. Tomasza Jurka, napisania monografii prezentującej medalistów olimpijskich Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, najstarszej polskiej uczelni kształcącej kadry w zakresie kultury fizycznej, jest niezwykle cenna i zasługuje na uwagę.

Treść monografii została poprzedzona przedmową prezesa Polskiego Komitetu Olimpijskiego Andrzeja Kraśnickiego, absolwenta AWF w Poznaniu, który wyraził wdzięczność Autorom za wykonaną pracę, zaangażowanie i upamiętnienie wybitnych polskich sportowców – medalistów olimpijskich, absolwentów poznańskiej uczelni. W konstrukcji opracowania można wyróżnić wstęp, trzy rozdziały główne, zakończenie oraz część dokumentacyjną. Wstęp ma charakter metodologicznego wprowadzenia, w którym Autorzy omówili charakterystyczne elementy ruchu olimpijskiego w odniesieniu do poznańskiej uczelni, przedstawili dotychczasowy stan badań w zakresie problematyki olimpijskiej, omówili strukturę monografii, a także zaprezentowali najistotniejsze dokonania na polu promocji ruchu olimpijskiego, realizowane w AWF w Poznaniu oraz Zamiejscowym Wydziale Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp.

W rozdziale pierwszym Autorzy przedstawili zarys dziejów poznańskiej uczelni od jej początków w strukturach Wszechnicy Piastowskiej do czasów współczesnych, uwzględniających zmiany, będące skutkiem wprowadzenia nowej ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce. Niewątpliwie jest to rozdział niezbędny, ukazuje bowiem warunki, w jakich rozwijały się talenty sportowe przyszłych medalistów igrzysk olimpijskich. Rozdział drugi stanowi kwintesencję pracy, ponieważ prezentuje biogramy dwudziestu siedmiu medalistów igrzysk olimpijskich i paraolimpijskich, edycji letniej i zimowej tej rywalizacji, którzy byli studentami bądź absolwentami Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu oraz jej zamiejscowego wydziału w Gorzowie Wlkp. Autorzy przedstawili sylwetki następujących medalistów olimpijskich, absolwentów AWF Poznań: Małgorzaty Dłużewskiej-Wieliczko, Izabelli Dylewskiej-Światowiak, Jacka Fafińskiego, Ryszarda Katusa, Władysława Komara, Władysława Kozakiewicza, Ryszarda Kubiaka, Tomasza Kucharskiego, Lucyny Langer-Kątek, Macieja Lepiaty, Bronisława Malinowskiego, Wiesława Maniaka, Julii Michalskiej-Płotkowiak, Piotra Mowlika, Karoliny Naji, Grzegorza Nowaka, Rafała Piszczka, Piotra Sępnia, Jana Szymańskiego, Anny Szymul-Mayer, Tadeusza Ślusarskiego, Józefa Tracza, Ryszarda Wolnego, Andrzeja Wrońskiego, Włodzimierza Zawadzkiego i Kazimierza Zimnego. Opisy wszystkich medalistów zostały przedstawione w taki sam ujednolicony sposób, objęły informacje zarówno z życia sportowego, jak i prywatnego olimpijczyków. Rozdział trzeci stanowi zbiorowy portret absolwentów AWF – medalistów igrzysk olimpijskich. W skondensowanej formie Autorzy dokonali charakterystyki socjologiczno-statystycznej prezentowanej zbiorowości.

Pracę zamyka podsumowujące *Zakończenie*, w którym Autorzy dokonali oceny osiągnięć studentów – medalistów olimpijskich i paraolimpijskich poznańskiej uczelni i jej zamiejscowej placówki w Gorzowie Wlkp. W części dokumentacyjnej Autorzy uwzględnili wykaz skrótów (bardzo cenny, w monografii bowiem zostało wymienionych wiele organizacji i klubów sportowych, których nazwy zapisane były powszechnie stosowanymi skrótami), obszerną i bardzo szczegółową bibliografię, ponadto wykaz fotografii, streszczenie w języku angielskim oraz niezbędny w tego typu opracowaniach i bardzo przydatny praktycznie indeks nazwisk. Na szczególne uznanie zasługuje materiał ilustracyjny w postaci fotografii, prezentujących opisywanych medalistów olimpijskich, a także obiekty uczelni w Poznaniu i Gorzowie Wlkp. oraz rektorów AWF w Poznaniu.

Prezentowana monografia stanowi bardzo wartościowe i kompletne kompendium wiedzy o medalistach, zarówno olimpijskich, jak i paraolimpijskich, letnich i zimowych, studentach Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu i Zamiejscowego Wydziału Kultury Fizycznej w Gorzowie Wlkp. Przedstawia sylwetki wyjątkowych osób, które skutecznie połączyły uprawianie sportu na najwyższym światowym poziomie oraz potrzebę zdobycia wyższego wykształcenia. Ich pra-

cowitość, zdyscyplinowanie i determinacja w dążeniu do osiągnięcia celu może być wzorem i inspiracją dla innych studentów.

Warto dodać, że rekomendowana praca autorstwa Macieja Łuczaka i Tomasz Jurka, pt. *Medaliści olimpijscy Akademii Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu w latach 1950–2020*, znalazła także uznanie w środowisku naukowym. Autorzy w 2022 r. zostali nagrodzeni w ogólnopolskim konkursie Polskiej Akademii Olimpijskiej pn. „Logos Olimpijski”, który od wielu lat cieszy się dużym prestiżem.